

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.ик.н. Стоян Георгиев Денчев,

Университет по библиотекознание и информационни технологии

относно процедура на защита за получаване на образователна и научна

степен „Доктор“

по професионално направление

3.8. Икономика

по научна специалност

„Икономика и управление“ (Икономика на отбраната и сигурността),

Тема на дисертационния труд:

**„МОДЕЛИРАНЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО
ПРИ ГОЛЕМИ МИГРАЦИОННИ ПОТОЦИ“**

Автор на дисертационния труд

Цветомира Тодорова Пенкова

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 1821 от 24.06.2025 г. на В.И.Д. Заместник-Ректор по НИД на УНСС.

София, 2025

1. Информация за докторанта

Докторантката г-жа Цветомира Тодорова Пенкова се е обучавала по докторска програма „Икономика и управление“ (Икономика на отбраната и сигурността), към *катедра „Национална и регионална сигурност“* при *факултет „Икономика на инфраструктурата“* на УНСС. Обучението е осъществено в самостоятелна форма на обучение.

2. Общо описание на представените материали

Представените за оценяване материали (Автореферат и Дисертация) на докторант Цветомира Пенкова отговарят на законовите и подзаконовите нормативни изисквания, както и на нормативните изисквания на Университета за национално и световно стопанство (УНСС) за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

3. Актуалност и значимост на проблема

Дисертационният труд на г-жа Цветомира Пенкова разглежда изключително актуален и значим проблем, свързан с моделирането на управлението при големи миграционни процеси и влиянието на тези процеси върху текущата социална практика в съвременната дигитална организационна среда.

Изследването се фокусира върху реализирани възможности за анализ на балансираната система от показатели, които дефинират т.н. „големи миграционни потоци“. Тези миграционни процеси перманентно генерират големи проблеми и дълбоки кризи в обществените отношения не само на отделни държави, но и на цели континенти. Противодействието на заплахите произтичащи от големите миграционни процеси, дава основание да се работи по моделирането на тяхното управление.

По същество, предложената от г-жа Цветомира Пенкова изследователска теза притежава висока научно-практическа стойност и е от съществен интерес както от теоретична гледна точка, чрез обогатяване на съществуващите модели за стратегическо управление, така и от практико-приложна – чрез предоставяне на конкретни рамки и насоки за повишаване на ефективността и организационната устойчивост.

4. Познаване на предметната област

Г-жа Цветомира Пенкова демонстрира отлично познаване на научната литература и методологическите рамки, отнасящи се до управлението на информационните процеси, стратегическо управление на големи миграционни потоци, както и тяхното моделиране. Впечатляващ е обемът и разнообразието на използваните източници – 94 на брой, което свидетелства за задълбочена подготовка и аналитична зрялост.

5. Методика на изследването

Използваната методология е ясно структурирана и логически последователна. Тя се базира на т.н. Архитектурен подход, включващ в себе си: формулиране на хипотези, разработване на концептуален модел, емпирично проучване, статистически анализ и проверка на хипотези. Методиката отговаря на съвременните научни стандарти и осигурява надеждност и валидност на резултатите.

6. Кратка характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд е в обем от 188 (сто осемдесет и осем) страници, структуриран както следва: Списък с използвани съкращения, Терминологичен речник, Списък с таблици, Списък с фигури, Увод, 3 (три) Глави, Заключение, Списък с приносите, Списък с използвана литература и Приложения

7. Основна цел на дисертационното изследване

Основната цел на дисертационното изследване е разработването на цялостна концептуална рамка, която интегрира моделирането, оценката и ранжировката на сценариите, възможностите, мерките и правилата при създаването на концептуален пораждащ модел за управление на големи миграционни потоци.

За постигането на тази цел докторанта си е поставил и успешно е решил поредица от добре дефинирани задачи.

Разработената от г-жа Цветомира Пенкова концептуална рамка на представената дисертационна теза цели повишаване на ефективността на управлението и стратегическото съответствие в изследваните големи миграционни потоци, като предлага структуриран подход за справяне със сложността и предизвикателствата – включително информационната сигурност, нормативното съответствие и оперативната ефективност.

8. Основни научни и научно-приложни приноси,

Приемам формулираните от автора научни и научно-приложни приноси като обосновани, ясно разграничени и релевантни спрямо целите и обхвата на дисертационното изследване. Представените резултати демонстрират не само оригинален подход към моделирането на управлението при големи миграционни потоци, но и способност за извеждане на нови концепции, приложими в реални организационни условия. Особено ценни са синтезираните практически насоки, които биха могли да бъдат използвани като своеобразен рецептурник и като основа за подобряване на управлението на големи обществени групи в рамките на текущата социална практика в съвременната цифрова среда.

9. Оценка на публикациите по темата на дисертационния труд

Авторът е представил 3 (три) самостоятелни публикации, посветени на темата на дисертацията, съдържанието на които е в пряка връзка с разработката и допринася за нейното публично и научно валидиране.

10. Автореферат на дисертационния труд

Представеният Автореферат е изготвен в съответствие с вътрешните нормативни актове на УНСС и спазва изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ППЗРАСРБ), като адекватно представя съдържанието на дисертационния труд.

11. Критични бележки и препоръки

Не установявам съществени пропуски или недостатъци на представения за оценка дисертационен труд

12. Заключение

След като се запознах подробно с представените за оценка Дисертационен труд и Автореферат на г-жа Цветомира Пенкова, мога да заявя, че те дават основание на автора да претендира за оригинално самостоятелно научно-приложно изследване. В допълнение към написаното по-напред бих искал да обърна внимание и на факта, че научен ръководил на г-жа Пенкова е проф. Димитър Димитров – университетски преподавател и учен с доказани авторитет и качества

Считам, че трудът отговаря на критериите за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“.

Въз основа на гореизложеното, давам положителната си оценка и приканвам останалите членове на Научното жури да дадем на г-жа Цветомира Тодорова Пенкова образователната и научна степен „ДОКТОР“ в професионално направление 3.8. „Икономика“, в докторска програма „Икономика и управление“ (Икономика на отбраната и сигурността)“

Рецензент:

проф. д.ик.н. Стоян Денчев

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

R E V I E W

by **Prof. D.Sc. (Econ.) Stoyan Georgiev Denchev**,
University of Library Studies and Information Technologies

regarding the defense procedure for obtaining the educational and scientific
degree "**Doctor**"

in the professional field **3.8. Economics**

in the scientific specialty "**Economics and Management**" (**Economics of
Defense and Security**),

Topic of the dissertation work: "**MODELLING OF MANAGEMENT IN
THE CASE OF LARGE MIGRATION FLOWS**"

Author of the dissertation work

Tsvetomir Todorova Penkova

Basis for submitting the review: **participation in the Scientific Jury for the
defense of the dissertation work according to Order No. 1821 of 24.06.2025
of V.I.D. Deputy Rector for Research and Development of the UNWE.**

Sofia, 2025

1. Information about the doctoral student

The doctoral student Ms. Tsvetomira Todorova Penkova studied under the doctoral program "Economics and Management" (Economics of Defense and Security), at the Department of "National and Regional Security" at the Faculty of "Infrastructure Economics" of the UNWE. The training was carried out in an independent form of study.

2. General description of the submitted materials

The materials submitted for evaluation (Abstract and Dissertation) of doctoral student Tsvetomira Penkova meet the legal and regulatory requirements, as well as the regulatory requirements of the University of National and World Economy (UNWE) for awarding the educational and scientific degree "doctor".

3. Relevance and significance of the problem

The dissertation work of Ms. Tsvetomira Penkova examines an extremely relevant and significant problem related to the modeling of management in large migration processes and the influence of these processes on current social practice in the modern digital organizational environment. The study focuses on realized opportunities for analyzing the balanced system of indicators that define the so-called "**large migration flows**". These migration processes permanently generate major problems and deep crises in public relations not only of individual countries, but also of entire continents. Counteracting the threats arising from large migration processes gives reason to work on modeling their management. In essence, the research thesis proposed by Ms. Tsvetomira Penkova has high scientific and practical value and is of significant interest both from a theoretical point of view, by enriching existing models for strategic management, and from a practical and applied one - by providing

specific frameworks and guidelines for increasing efficiency and organizational sustainability.

4. Knowledge of the subject area

Ms. Tsvetomira Penkova demonstrates excellent knowledge of scientific literature and methodological frameworks related to the management of information processes, strategic management of large migration flows, as well as their modeling. The volume and diversity of the sources used is impressive – 94 in number, which testifies to in-depth preparation and analytical maturity.

5. Research methodology

The methodology used is clearly structured and logically consistent. It is based on the so-called Architectural approach, which includes: formulating hypotheses, developing a conceptual model, empirical research, statistical analysis and testing hypotheses. The methodology meets modern scientific standards and ensures reliability and validity of the results.

6. Brief description of the dissertation

The dissertation is 188 (one hundred and eighty-eight) pages long, structured as follows: List of abbreviations, Glossary, List of tables, List of figures, Introduction, 3 (three) Chapters, Conclusion, List of contributions, List of literature and Appendices

7. Main goal & objectives of the dissertation research

The main goal of the dissertation research is the development of a comprehensive conceptual framework that integrates the modeling, assessment and ranking of scenarios, options, measures and rules in the creation of a conceptual generative model for the management of large migration flows. To achieve this goal, the doctoral student has set and successfully solved a series of

well-defined tasks. The conceptual framework of the presented dissertation thesis, developed by Ms. Tsvetomira Penkova, aims to increase the effectiveness of management and strategic compliance in the studied large migration flows, by offering a structured approach to dealing with complexity and challenges - including information security, regulatory compliance and operational efficiency.

8. Main scientific and applied contributions

I accept the scientific and applied scientific contributions formulated by the author as justified, clearly distinguished and relevant to the goals and scope of the dissertation research. The presented results demonstrate not only an original approach to modeling management in large migration flows, but also the ability to derive new concepts applicable in real organizational conditions. The synthesized practical guidelines are particularly valuable, which could be used as a kind of recipe book and as a basis for improving the management of large public groups within the framework of current social practice in the modern digital environment.

9. Evaluation of publications on the topic of the dissertation work

The author has presented 3 (three) independent publications dedicated to the topic of the dissertation, the content of which is directly related to the development and contributes to its public and scientific validation.

10. Abstract of the dissertation

The submitted Abstract has been prepared in accordance with the internal regulations of the UNWE and complies with the requirements of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for the Implementation of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, by adequately presenting the

content of the dissertation.

11. Critical notes and recommendations

I do not identify any significant gaps or shortcomings in the dissertation submitted for evaluation

12. Conclusion

After having become acquainted in detail with the Dissertation and Abstract of Ms. Tsvetomira Penkova submitted for evaluation, I can state that they give the author grounds to claim original independent scientific and applied research. In addition to what was written above, I would also like to draw attention to the fact that Ms. Penkova's scientific supervisor is Prof. Dimitar Dimitrov – university lecturer and scientist with proven authority and qualities

I believe that the work meets the criteria for awarding the educational and scientific degree "Doctor".

Based on the above, I give my positive assessment and invite the other members of the Scientific Jury to award Ms. Tsvetomira Todorova Penkova the educational and scientific degree "**DOCTOR**" in the professional field **3.8. "Economics"**, in the doctoral program "**Economics and Management (Economics of Defense and Security)**".

Reviewer:

Prof. D.Sc. Stoyan Denchev